

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК11/ВК12 Декоративне мистецтво Полісся

спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

інститут, факультет Художньо-педагогічний

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма «Декоративне мистецтво Полісся» для здобувачів вищої освіти ОС Магістр у галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Мова навчання - українська

Розробники: Ярослава Вернюк, канд. філол. наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Протокол від “30”серпня 2023 року № 7

Завідувач кафедри

(проф. Сташук О.А.)

Робочу програму схвалено навчально- методичною комісією факультету

30.08.2023р. протокол №6

Голова навчально-методичної комісії

(доц. Власюк О.П.)

©Я. С. Вернюк, 2023 рік

© РДГУ, 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво		
Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	рік підготовки	
		1	1
		Семестр	
		2	2
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних 2 сем. – 2 год.	Освітній рівень: магістр	20 год.	6 год.
		Семінарські	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Вид контролю:	
		2-й сем.- залік	
Примітка: дисципліна «Декоративне мистецтво Полісся» ґрунтується на теоретичних знаннях та практичних навичках, отриманих при вивченні дисциплін «Історія декоративного мистецтва», «Історія українського мистецтва», «Етнологія та народне мистецтво України».			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни "Декоративне мистецтво Полісся" полягає в дослідженні та вивченні художніх традицій та особливостей декоративного мистецтва, що характерні для регіону Полісся. Ця дисципліна спрямована на розуміння розвитку та значення декоративного мистецтва в цьому конкретному історико-культурному контексті.

Завдання навчальної дисципліни "Декоративне мистецтво Полісся":

3. Вивчення історії та етнографії регіону Полісся, зокрема, що стосується його культурного та художнього контексту.
4. Аналіз основних художніх та декоративних технік, які використовуються в регіоні.
5. Дослідження традиційних мотивів, символів та зображень, що є характерними для декоративного мистецтва Полісся, і їхнє значення в культурному контексті регіону.
6. Вивчення та аналіз розвитку різних видів декоративного мистецтва в Поліссі на різних історичних етапах.
7. Дослідження впливу соціокультурних та історичних чинників на розвиток декоративного мистецтва у регіоні.
8. Розгляд сучасних тенденцій та перспектив розвитку декоративного мистецтва Полісся в контексті сучасного світу.
9. Розробка та виконання індивідуальних та групових проектів, спрямованих на вивчення та презентацію декоративного мистецтва Полісся.

Ці завдання спрямовані на поглиблене вивчення декоративного мистецтва в контексті конкретного регіону та розвиток у студентів навичок аналізу, дослідження та творчого вираження в галузі декоративного мистецтва.

Дисципліна забезпечує здобуття студентами **загальних та фахових** компетентностей:

ЗК 9. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні технологій.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання:

ПР 1. Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.

ПР 2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.

ПР 4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПР 6. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освітній та музейній справах.

ПР 10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

3. Модулі та теми курсу.

Змістовий модуль №1.

- 1.1. Історіографія, джерела, методологія.
- 1.2. Художні тканини: одягові, інтер'єрі. Традиції поліського серпанку.
- 1.3. Вишивка: її прадавня духовно-мистецька сутність.

Змістовий модуль №2.

- 2.1. Плетені вироби з лози, кори, лика, соломи.
- 2.2. Гончарні вироби.
- 2.3. Малювання поліщуків.

Змістовий модуль №3.

- 3.1. Орнамент – феномен мистецької творчості поліщуків.

- 3.2. Локальні відмінності народного декоративного мистецтва Українського Полісся.
 3.3. Декоративні розписи, малювання народні картини.
 3.4 . Майстри декоративного мистецтва рідного краю.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усьог о	лек. к.	прак т.	сам. ро б.	усьог о	лек. .	прак т.	сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1.								
Тема 1. Історіографія, джерела, методологія.	9	2		5	7	2		5
Тема 2. Художні тканини: одягові, інтер'єрі. Традиції поліського серпанку.	9	2	2	10	7		2	5
Тема 3. Вишивка: її прадавня духовно- мистецька сутність.		2	2	5		2		5
Змістовий модуль 2.								
Тема 4. Плетені вироби з лози, кори, лика, соломи.	9	2	2	5	9	2		10
Тема 4. Гончарні вироби.	9	2		5	9	2	2	5
Тема 5. Малювання поліщуків.	14	2		5	14			5
Змістовий модуль 3.								
Тема 6. Орнамент – феномен мистецької творчості поліщуків.	9	2	2	5	9	2		5
Тема 7. Локальні відмінності народного декоративного мистецтва Українського Полісся.	14	2		5	14		2	15
Тема 8. Декоративні розписи, малювання народні картини.	9	2		5	9			4
Тема 9. Майстри декоративного мистецтва рідного краю. Дитяча		2	2	10			2	15

іграшка: успадкування.	особливість,								
Усього годин		90	20	10	60	90	10	6	74

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Художні тканини: одягові, інтер'єрі. Традиції поліського серпанку	2
2.	Вишивка: її прадавня духовно-мистецька сутність.	2
3.	Плетені вироби з лози, кори, лика, соломи.	2
4.	Орнамент – феномен мистецької творчості поліщуків.	2
5.	Майстри декоративного мистецтва рідного краю. Дитяча іграшка: особливість, успадкування.	2
Всього годин		10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історіографія, джерела, методологія.	5
2.	Художні тканини: одягові, інтер'єрі. Традиції поліського серпанку.	10
3.	Вишивка: її прадавня духовно-мистецька сутність.	5
4.	Плетені вироби з лози, кори, лика, соломи.	5
5.	Гончарні вироби.	5
6.	Малювання поліщуків.	5
7.	Орнамент – феномен мистецької творчості поліщуків.	5
8.	Локальні відмінності народного декоративного мистецтва Українського Полісся.	5
9.	Декоративні розписи, малювання народні картини.	5
10.	Майстри декоративного мистецтва рідного краю. Дитяча іграшка: особливість, успадкування.	10
	Разом	60

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти:

Для заліку

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Зміст. мод. 1	Зміст. мод.2	Зміст. мод.3	ІНДЗ	100
10	10	10	20	
Модульний контроль - 20	Модульний контроль -10	Модульний контроль - 20		

8. Методи навчання.

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними

засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

9. Методи оцінювання.

МО1 – усне або письмове опитування

МО2 - колоквіум,

МО3 – командні проекти;

МО4 – реферати, есе;

МО5 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО6 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО7 – залік.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетенції (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 9.	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПРН 1	Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.	МН1 МН2 МН4	МО6 МО7
		ПР 6.	Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освітній та музейній справах.	МН1 МН2 МН4	МО6 МО7

СК 2.	Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних технологічних етапів розвитку суспільства.	ПР 2.	Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення	МН3 МН5 МН6 МН7	МО2 МО5 МО7 МО9
		ПРН 4	Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних технологічних етапів розвитку суспільства.	МН2 МН4 МН5 МН6 МН7	МО6 МО5 МО8 МО10 МО1
		ПРН 10	Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного мистецтва.	МН2 МН4 МН5 МН6 МН7	МО6 МО5 МО8 МО10 МО1

10. Засоби діагностики результатів навчання (засобами оцінювання та методами демонстрування результатів можуть бути:

- заліки;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- індивідуальні науково-дослідні завдання.

11. Критерії оцінювання.

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

			інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності			
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

		ю				
1-34	F	незадові льно з обов'язко вим повторн им вивчення м дисциплі ни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю

Питання до заліку

1. Типологізація районування України.
2. Етнографічні групи українців.
3. Основні групи в етнічній структурі українців.
4. Традиційна культура Полісся.
5. Поліський серпанок: традиції, успадкування.
6. Традиційний одяг поліщуків.
7. Збереження традиційної регіональної спадщини.
8. Поліський народний одяг.
9. Виникнення, перші етапи розвитку ковальства. Продукція українських ковалів XIX–XX ст.
10. Головні види деревообробних ремесел та їх походження.
11. Основні джерела та методологія етнографічних досліджень.
12. Традиційні поліські намітки.
13. Прядіння і ткацтво на Поліссі.
14. Кераміка Полісся.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна:

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво: навч. посіб. / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич. – Львів: Світ, 1993. 272 с.
2. Вернюк Я. С. Волинське Полісся у народознавчих Василя Скуратівського (за книгою «Берегиня»). Поліссезнавство: наук. фольк.-етног. Та мистецтвознавчі студії: зб./упоряд. С. І. шевчук. Рівне: Волинські обереги, 2006.
3. Вернюк Я. С. «Три зіронькі ясні...» (Основні віхи життя і творчості заслужених майстрів України: Ганни Леончук, Уляни Кот та Марії Шевчук). Монографія. Рівне: Волинські обереги, 2019. 148с.
4. Декоративно-ужиткове мистецтво Рівненщини: колект. Монографія /упор. І і наук. Ред. В.Г. Виткалов. Рівне: М. Дятлик, 2010. 223с.
5. Державний музей українського народного декоративного мистецтва. Альбом. Київ, 1980.
6. Етнокультурна спадщина Полісся. Вип.VII / Редак.-упор.. В.П. Ковальчук. Рівне: Перспектива, 2006. 304с.
7. Захарчук-Чугай Р. В. Народне декоративне мистецтво Українського Полісся. Чорнобильщина. Л.: Інститут народознавства НАН України, 2007. 336с.

8. Історія декоративного мистецтва України: У 5 т. / [головн. ред. Г. Скрипник] НАН України, ІМФЕ ім. М.Рильського. Київ, 2011. Т.1. 512с..
 9. Кара-Васильєва Т. Чорноморець А. Українська вишивка /Кара-Васильєва Тетяна, Чорноморець Алла Київ: Либідь, 2002. 160 с.
 10. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». К.: Либідь, 2005. 280 с., іл.
 - Лашук Ю. Народне мистецтво Українського Полісся. Л: Каменяр,1992.134с.
 11. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. Львів, 1969.
 12. Найден О. Орнамент українського розпису - К.: Наукова думка, 1989. -136.с.
 13. Народні джерела. Майстри декоративно-ужиткового мистецтва: альбом / авт. і упор. Вікторія Кисиленко. Рівне, 2006. 24с.
 14. Никорак О. І. Українська народна тканина ХІХ-ХХ ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. / Олена Іванівна Никорак. – Львів, Афіша, 2004. – Ч.1. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). – 584 с.
 - 15.. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. / Прокопович Тетяна Анатоліївна, Каленюк Ольга Миколаївна, Вахрамєєва Галина Іванівна – Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. – 91 с.
 16. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник / А.М.Пасічний. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 216 с.
 17. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика. Типологія) / Михайло Селівачов. – К.: Ред. вісника “АНТ”, 2005. – 399 с.
 18. Тищенко О.Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України. ХІІІ-ХVІІІ ст. Київ, 1983.
 - Українець А. М. Традиційний одяг Рівненщини. У двох кн. Кн.1. Рівне: У фарваті істин, 2019. 208
 19. Українська вишивка: Альбом /Авт. тексту та упоряд. Т.Кара-Васильєва. – К.: Мистецтво, 1993. – 264 с.
 20. Українські символи / [М. Дмитренко, Л. Іваннікова, Г. Лозко, Я. Музиченко, О.Шалак]. – К.: Ред. часопису «Народознавство», 1994. – 140 с.
 21. Федорчук О. Українські прикраси з бісеру. – Львів: НДІ «Неосфера», 1999. 40 с.
 22. Чегусова З. Декоративне мистецтво України кінця ХХ ст. 200 імен. Київ, 2002.
 23. Шевченко Є. Українська народна тканина. – К.: Артанія, 1999. – 416 с.
 24. Шевчук С. І. «Червоними і чорними нитками». Рівне: Волинські обереги, 2008. 96с.
- Додаткова:*
1. Синтез мистецтв: навч. посіб. / В. Г. Чернявський, І. О. Кузнецова, Т. В. Кара-Васильєва, З. А. Чегусова. Київ: НАУ, 2012. – 320 с.
 2. Українське народне мистецтво. Кераміка і скло. - К., 1974.
 3. Школьна О. Фарфор-фаянс України: інфраструктура галузі, промислова та економічна політика, організаційно-творчі процеси. Кн. перша. Частина 1 і 2. Київ, 2011; 2013.
- Додаткові інформаційні ресурси (інтернет ресурси):*
1. <http://www.nbuv.gov.ua/> Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
 2. www.nibu.kiev.ua/ Національна історична бібліотека України
 3. <http://library.nakkkim.edu.ua/> електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
 4. <http://www.etnolog.org.ua/> Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України
 5. <http://nplu.org/article.php?id=2> – Національна бібліотека України ім.. Ярослава Мудрого.

Робоча програма навчальної дисципліни _____
(назва навчальної дисципліни)

перезатверджена без змін та доповнень / зі змінами та доповненнями на 20__-20__ навчальний рік

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___

Завідувач кафедри _____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)